

FILOZÓFIAI ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYOK OSZTÁLYA

RENDES TAGSÁGRA AJÁNLJA

Kovács Ilona

Kovács Ilona Budapesten született 1960-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja, az ELTE PPK egyetemi tanára, pszichológus, a neurobiológiai és a kognitív fejlődés kutatója.

A serdülők érettségének megállapítására bevezette a biológiai kor objektív mérését, ezáltal lehetővé téve az eltérő érési tempójú egyének viselkedéses és agyi fejlődésének összevetését. Kimutatta, hogy az agy hierarchikus hálózatainak fejlődése szempontjából létezik egy optimális érési tempó. Közleményeire 3353 hivatkozást kapott, ebből 1068-at 2019 óta. 2021-től a II. Osztály elnökhelyettese, az MTA Tudományértékelési Elnöki Bizottsága, a Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Kuratóriuma és számos európai tudományos pályázati bizottság tagja.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Radnóti Sándor

Radnóti Sándor Budapesten született 1946-ban. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az ELTE BTK Művészetelméleti és Kommunikációkutatás Intézet professor emeritusa. Szűkebb szakterülete a filozófia és a művészettörténet.

Levelező taggá választása óta jelentős fordulat állt be tudományos érdeklődésében: a művészetfilozófia és művészettörténet felé fordult. E tudományos érdeklődés és kutatás legfontosabb eredménye *Jöjj és láss! A modern művészetfogalom keletkezése. Winckelmann és a következmények* című munkája. Ezt követték egyéb fontos műtörténeti tanulmányok, mint a *Caspar David Friedrich* című dolgozat, valamint Claude Lorrain festészetének új nézőpontú elemzése. E munkák mellett sikeresen vezette az ELTE BTK Művészetelméleti és Kommunikáci-

ókatatási Intézet Doktori Iskoláját, valamint *professor emeritus*ként előadásokat és szemináriumokat vállalt ebben az Intézetben. Sok területre kiterjedő kritikus munkát végez, és közéleti vitákban is részt vesz.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Dávidházi Péter, az MTA rendes tagja, I. Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Hunyady György, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János

Rainer M. János Budapesten született 1957-ben. 2019 óta az MTA levelező tagja. Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Történettudományi Intézet egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete az 1945 utáni magyar történelem.

Rainer M. János négy évtizedes kutatói pályája során összesen 25 önálló kötetet jelentetett meg, és több mint félszázat szerkesztett. Monográfiái közül 10 idegen nyelveken is megjelent, külföldi kiadóknál. Emellett több mint 200 tanulmányt és cikket írt. Szerepe az 1945 utáni magyar történelem feltárásában és szakszerű bemutatásában páratlan. Nincs még egy olyan magyar történész, aki annyit tett volna az államszocializmus korának megismertetése érdekében, mint ő. Utolsó kötetében a 20. századi magyar szocializmuskonceptiókat tekintette át (*Újratervezés*, 2023). A műveire kapott független hivatkozások száma: 1486; h-indexe 21; PhD-fokozatot szerzett diákjainak a száma: 8.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kövér György, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, II. Filozófiai és Történettudományok Osztálya

LEVELEZŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Deák Ágnes

Deák Ágnes Szegeden született 1960-ban. 1985-től a SZTE Új- és Legújabbkori Magyar Tanszékének (mai nevén: Modernkori Magyar Történeti Tanszékének) oktatója, 2015-től professzori minőségben. 2000-ben szerzett PhD-fokozatot. 2014-től az MTA doktora.

Deák Ágnesnek különösen gazdag a tudományos közéleti ténykedése. 1990 óta szerkeszti (1991 óta főszerkesztőként jegyzi) az egyik legjelentősebb hazai történelmi szakfolyóiratot, az *Aetast*; e mellett se szeri, se száma a különféle akadémiai testületekben betöltött pozícióinak, így manapság ő az MTA Bolyai Ösztöndíj Bizottság II. Kollégiumának az elnöke, továbbá az SZTE Habilitációs Bizottságának, valamint Történeti Doktori Iskolájának a vezetője. Deák Ágnest az *Academia Europaea* 2022-ben a tagjai sorába választotta. Publikációinak a száma 198, ebből 8 könyv szerzője, 6 könyv szerkesztője; a műveire történt független hivatkozások száma 676, a h-index értéke 14. Deák Ágnes Magyarország abszolutizmus kori történetének ma a legelismertebb kutatója, aki vizsgálódásait monarchiai kontextusban folytatja, nagymértékben bécsi levéltári kutatásokra is alapozva. Ő tárta fel elsőként – aprólékos módon – az abszolutista kormányzati politika működési mechanizmusát, a közvéleményt formáló sajtóélet politikai irányítását, végül új megvilágításba helyezte Deák Ferenc politikai szerepét a kiegyezés létrehozásában.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Dúll Andrea

Dúll Andrea Debrecenben született 1964-ben. 2018 óta az MTA doktora, pszichológus, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember–Környezet Tranzakció Intézetének intézetigazgató egyetemi tanára. Szakterülete a környezetpszichológia, melynek oktatását, kutatását és alkalmazását ő teremtette meg hazánkban.

Kutatói pályáját következetes szakmai-tudományos építkezés jellemzi: általános lélektani indítás után saját vizsgálatait a lakó-, munkahelyi és települési térhasználaton belüli ember–környezet kölcsönhatás szociofizikai és fenntarthatósági pszichológiai aspektusait tárták fel. Szakirodalmi munkássága 592 közleményt ölel fel, köztük külön figyelmet érdemel kettő, a szakterület fejlődését alapvetően meghatározó monográfiája és 11 szerkesztett könyve. Munkáját társtudományokkal (épi-

tészet, urbanisztika, műemlékvédelem) együttműködve végzi, s ezen elméleti és módszertani fejlesztések eredménye a környezetpszichológia mai, transzdiszciplináris ember–környezet tranzakciótudományként történő konceptualizálása és vizsgálata. Elméleti és kutatómunkáját az alkalmazással is összekapcsolja építészeti, műemlékvédelmi, köztér- és településfejlesztési szakértői projekteiben. Kiterjedt tudomány-, képzés- és szervezetépítő munkát fejt ki az ország majd minden pszichológia és építészet szempontjából releváns karán, 2016 és 2020 között a Magyar Pszichológiai Társaság főtítkára, az MTA Pszichológiai Tudományos Bizottságának elnöke (2023–), az MTA Fenntartható Fejlődés Elnöki Bizottságának tagja.

Ajánlók:

Csárgoly Ferenc, az MTA rendes tagja, Műszaki Tudományok Osztálya

Demetrovics Zsolt, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hermann Róbert

Hermann Róbert 1963-ban született Székesfehérváron. A Hadtörténeti Intézet és Múzeum parancsnokának tudományos helyettese, egyben a Károli Gáspár Református Egyetem professzora és Történettudományi Doktori Iskolájának vezetője, valamint a Veritas Intézet témacsoport-vezetője. Az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc termékeny és elismert kutatója, szűkebb szakterülete az 1848–1849-es forradalom és szabadságharc hadtörténete, Görgei Artúr élete és emlékezete.

Egyetemi doktori disszertációjában, melyet 1995-ben védett meg, az 1849-es abrudbányai tragédiáról és Hatvani őrnagy abban játszott szerepéről értekezett, új forrásokat is bevonva elemzésébe. 2009-ben 100 százalékos támogatással elfogadott akadémiai doktori disszertációját a honvédhadseregről és annak fővezéreiéről írta. A két időpont között a szabadságharc számos részletének feldolgozásával gyarapította ismereteinket, és közel félezer oldalon megírta annak modern szellemű, átfogó katonai történetét is (*1848–1849. A szabadságharc hadtörténete*, 2001). Az utóbbi években érdeklődése kiegészült a hadtörténetírás történetével, továbbá Görgei Artúr életpályájának vizsgálatával. 2024 nyaráig 1153 közleménye jelent meg, amelyekre 811 független hivatkozást kapott.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Király Ildikó

Király Ildikó Budapesten született 1973-ban. Az MTA doktora, az ELTE tan-
székvezető egyetemi tanára, pszichológus, a megismerési és társas folyamatok
fejlődésének kutatója.

A társas elme kutatásának alapvető kérdése az egyéni tanulási mintázatok sze-
repe a kultúra kibontakozásában és fenntartásában. Ennek keretében dolgozta ki a
csecsemőknél megjelenő racionális utánzás elméletét. Azt a mozdulatot utánozzuk,
amely a helyzetből levezetve eszközszerűen nem optimális. A modell racionalitá-
sának elemzése révén az utánzás a kulturális önkények elsajátításának eszköze is.
A tudatelmélet szerepét vizsgálja a tanító és tanuló részéről kölcsönös elvárásokkal
teli természetes pedagógia rendszerében. A kisgyermek a felnőtt hozzájuk forduló
kommunikatív akciója keretében (természetes pedagógiai helyzetben) megtanul-
ják a látszólag nem célszerű új mozdulatokat, s közben megértik az új cél-eszköz
viszonyt is. Tizennyolc hónapos gyermekeknél kimutatta, hogy a tanítási kontextus
az érzelm kifejezések értelmezését is szabályozza. A kommunikatív kapcsolattal
megszólított gyermekek a modell érzelm kifejezéseit a kiváltó tárgynak tulajdo-
nították, míg megszólítás nélkül az érzelmeket a modell személyéhez rendelték.
A természetes pedagógia mind az új eszközviszonyok, mind a külvilág érzelmi le-
képezésének fontos keretét adja. Kidolgozta a másik tekintetének követése mellett
az annak szándékait is tekintetbe vevő naiv figyelem elméletét, s számos kisgyer-
mekkutatásban (14 hónap és 4 év között) tisztázta a vélekedések és szokások stabi-
lizációjában a másik értelmezésének és a közlési kontextusnak a szerepét.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács András Bálint

Kovács András Bálint Budapesten született 1959-ben. 2007 óta az MTA doktora.
Az ELTE BTK művészetelméleti és Kommunikációkutatási Intézet egyetemi ta-
nára. Szűkebb szakterülete a filozófia és a filmesztétika.

Kovács András Bálint filmfilozófiai és esztétikai munkássága két fő irányt
követett: az egyik a filmelemek esztétikai mintázatainak statisztikai vonásait és
ezek hatását kereste. A másik témakör a narratív szerkezet hatásának vizsgálata
volt a befogadói gondolkozásra. Ezek a munkák azért jelentősek, mert Kovács
András Bálint nemzetközi szinten is elsőként kutatta empirikus módszerekkel a
filmstilisztikai és esztétikai mintázatokat és azok nézőtéri hatásait. Ezen túlme-
nően vizsgálta a film elbeszélésének hatását a befogadás mentális folyamataira.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Mikó Árpád

1959-ben született Budapesten. 2013 óta az MTA doktora. A HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Művészettörténeti Intézet tudományos tanácsadója, 2016–2024 között igazgatója. Szakterülete a magyarországi reneszánsz művészet, síremlékművészet, muzeológia és gyűjteménytörténet.

A magyarországi reneszánsz művészet hosszú ideje legjelentősebb kutatója, aki a 15–18. század vizsgálatait a legszélesebb kultúrtörténeti összefüggések feltárásával végzi, köszönhetően az ókori antikvitás egésze – a hazai művészettörténesek köreiben ma páratlan – nyelvi és irodalmi ismeretének, a humanizmus áramlatai és személyiségei beható tanulmányozásának. A magyarországi reneszánszról Balogh Jolán alkotta szintézis számos elemének újragondolása útján mára egy sokrétűbb, gazdagabb összképet alkotott, amelyet *A reneszánsz művészet Magyarországon* című akadémiai doktori értekezésében (2013) dolgozott ki, és amely a művészettörténeti kézikönyvsorozat lényegében elkészült reneszánsz kötetében nyer még részletesebb kifejtést. A 15–17. századi magyarországi reneszánsz könyvkultúra és miniatúrafestészet köréből válogatott tanulmányai 2023-ban két kötetben jelentek meg. A Magyar Nemzeti Galériában részben rendezőtársakkal olyan emblematiszus kiállításokat hívott életre, mint a művészetföldrajzi kutatásokat elindító *Pannonia Regia* (1994), a történelmi múlt és művészet kapcsolatai ezer évének szentelt *Történelem – kép* (2000), az interdiszciplináris gyűjteménytörténeti vizsgálatok etalonjának számító *Jankovich Miklós (1772–1846) gyűjteményei* (2002), a reneszánsz korábban kevesebb figyelmet kapott késői fázisait bemutató *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon, 16–17. század* (2008). 1998-tól a *Művészettörténeti Értesítő* folyóirat társ-, 2015-től főszerkesztője.

Ajánlók:

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Kovács András, az MTA külső tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Lővei Pál, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pálffy Géza

Pálffy Géza Veszprémben született 1971-ben. 2010 óta az MTA doktora. Történész, a HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója, Lendület kutatócsoport-vezető. Szűkebb szakterülete a kora újkor története.

Szakterülete legjelentősebb jelenkori kutatóinak egyike. Hadtörténeti kutatásai bizonyították, hogy a 16–17. századi törökellenes határvédelmi rendszer a végvidéki és kerületi főkapitányságok egymást kiegészítő működésén alapult. Igazolta, hogy a 16. században továbbra is létezett – mind intézményeiben, mind eszmetörténeti jelenségként – a Szent István-i magyar állam. Újraértelmezte a kora újkori Habsburg–magyar viszonyt, bizonyítva, hogy a magyar rendek és a Habsburg-dinasztia kapcsolatait a kölcsönös egymásrautaltságon alapuló kompromisszumrendszerek jellemezték, melyekben a sikeres centralizáció és az erős rendi intézmények, valamint a dinasztia iránti lojalitás és a magyar hazafiság nem zárták ki egymást (*The Kingdom of Hungary and the Habsburg Monarchy in the Sixteenth Century*. Columbia University Press, 2009). A teljes korszak történetét nyújtja újabb monográfiájában (*Hungary between Two Empires 1526–1711*. Indiana University Press, 2021). 2012 óta vezeti a „Lendület” Szent Korona Kutatócsoportot, melynek a dinasztikus és a nemzeti reprezentáció történetére koncentráló tevékenysége jelentős mértékben bővítette a kérdéskörhöz kapcsolódó kulturális örökség emlékeit mind az írott, mind a tárgyi források terén. Munkásságának számokkal kifejezhető eredményei kiemelkedőnek számítanak szakterületén. A tudományos közélet aktív szereplője, több mint másfél évtizede vesz részt a Magyar Tudományos Akadémia különböző testületeinek munkájában. Számos tudományos díj birtokosa.

Ajánlók:

Glatz Ferenc, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Hunyady György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Lővei Pál, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tomka Béla

Salgótarjánban született 1962-ben. 2010 óta az MTA doktora, történész, egyetemi tanár. A Szegedi Tudományegyetemen 1989 óta dolgozik, jelenleg a Jelenkortörténeti Tanszék tanszékvezető egyetemi tanára, a Jelenkortörténeti és Összehasonlító Történettudományi Doktori Program és 2019 nyara óta az MTA–SZTE–ELTE Globalizációtörténeti Kutatócsoport vezetője. 1992 óta szerkesztőségi tagja az *Aetas* történettudományi folyóiratnak. 2010-től elnökségi tagja az amszterdami

székhelyű International Social History Associationnak. 2016 és 2022 között elnöke, jelenleg választmányi tagja a Hajnal István Kör – Társadalomtörténeti Egyesületnek. Szakterülete Európa 20. századi története.

A bank–ipar viszonyt a hagyományos fináncstőke tézissel szemben újraértékelő PhD-disszertáció után (*Érdek és érdektelenség: a bank–ipar viszony a századforduló Magyarországon, 1892–1913*. DUP, 1999) ő írta az első modern szemléletű magyar banktörténeti összegzést. A századfordulótól fordult érdeklődése az összehasonlító kelet-európai társadalomtörténeti kutatás felé. A családfejlődésről, a szociálpolitikáról, a jóléti államról (*Welfare in East and West: Hungarian Social Security in an International Comparison, 1918–1990*. Akademie Verlag, 2004) szóló monográfiák eredményeit az interdiszciplináris látásmód jegyében összegezte *A Social History of Twentieth-Century Europe* (Routledge, 2013) című, az egész kontinens társadalomtörténetét átfogó szintézisében. Egyik újabb kötete a fogyasztás és az életminőség 1945 utáni alakulását vizsgálta (*Austerities and Aspirations: A Comparative History of Growth, Consumption and Quality of Life in East Central Europe since 1945*. CEU Press, 2020). A jelölt legfrissebb könyve a 2019-ben indult és most záruló nemzetközileg beágyazott globalizációtörténeti projekt eredményeit összegzi: *Globalization in State Socialist East Central Europe: Looking Beyond Dominant Narratives* (Palgrave Macmillan, London, 2024).

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Rainer M. János, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Tusor Péter

Tusor Péter Gödöllőn született 1967-ben. Történelem és latin szakon végzett az ELTE-n, PhD-fokozatát 2001-ben szerezte ugyanott. 2012-ben habilitált az SZTE-n, 2014 óta az MTA doktora. Tudományos tanácsadó, az MTA Lendület-pályázat keretében megalakult Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport alapító vezetője; a BTK Moravcsik Gyula Intézet osztályvezetője, a PPKE professzora. Szakterülete a kora újkor és a bölcsészeti szemléletű egyháztörténet.

R. Várkonyi Ágnes tanítványa, a koraújkor-kutatás nemzetközileg aktív és elismert, iskolateremtő szaktekintélye. Vizsgálatai egyház-diplomácia-/politika-, részben intézmény- és művelődéstörténeti irányúak. Publikációiban egyaránt átlátja és hasznosítja a kora újkor magyar történelem hazai, bécsi és itáliai forrásait. Történetési munkássága meghatározóan feltáró, alapkutató jellegű.

A történettudomány klasszikus módszerei mellett a kora újkor kutatásának modern metódusait is alkalmazza. Érdeklődő interdiszciplinaritás jellemzi. Vatikáni levéltári kutatásai új lehetőségeket nyújtanak a kora újkori magyar történelem jobb megismeréséhez. Az egyháztörténet sajátosságainak köszönhetően késő középkori, illetve 19–20. századi témákkal is foglalkozik (például *Bischofslexikon 1804–1918*, Bécs–Berlin–Budapest). Történetírását, s annak fogadtatását kiemelkedő tudományometriai adatok, nemzetközi konferencia-részvételek, közös kutatási projektek, külföldi megjelenésű tanulmánykötetek szemléltetik. Az MTMT szakterületi táblázata szerint idézettsége 4000, h-indexe 30 felett jár. Tudományszervező tevékenysége historiográfiai távlatú és jelentőségű. Három évtized alatt tanítványaival, kollégáival újraélesztette az MTA történetének meghatározó személyisége, Fraknoi Vilmos római „magyar történeti iskoláját” és vatikáni szaksorozatát (*Collectanea Vaticana Hungariae*, 33 kötet; open access <https://institutumfraknoi.hu>). 2024-ben megszervezte az akadémiai főtítokár Fraknoi centenáriumi emlékévét.

Ajánlók:

Bitskey István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Erdő Péter, az MTA rendes tagja, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya

Madas Edit, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Solymosi László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Vida Tivadar

Vida Tivadar Celldömölkön született 1962-ben. 2019 óta az MTA doktora. 2018 óta az ELTE Régészettudományi Intézetének intézetigazgatója, Közép-Európa kora középkorának nemzetközileg vezető régész kutatója.

Az *Archaeologiai Értesítő* főszerkesztője, alapítója és társszerkesztője hazai népvándorlás kori leletkorpuszoknak, tagja vezető nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottságának. Nemzetközi projektek résztvevője (*Foreigners in Early Medieval Europe*, *Keszthely-Projekt*) és irányítója (*szóládi langobárd temető*, *OTKA–DFG bioarcheológiai vizsgálatok*). A *HistoGenes-ERC-Synergy Grant* kutatási program egyik *Principal Investigator*a. Ebben 8 ország 100 kutatója vesz részt, 6000 egyén biológiai hátterét, társadalmi és földrajzi mobilitását vizsgálják, már eddig is rendkívüli történeti kihatású következtetések születtek; Közép-Európa kora középkori régészetében Vida Tivadar megkerülhetetlen tényezővé vált. Kezdetben az avar kor eurázsiai kapcsolatrendszerét kutatta, döntő módon járult hozzá az avarok eredetéről 300 éve folyó vitához. Th. Völlinggel feldolgozta az addig ismeretlen olümpiai szláv leletanyagot, hatalmas adatgyűjtéssel monográfiát készített az avar kori kerámiáról, sajtó alatt van

az 1600 síros budakalászi avar temető feldolgozása. Nemzetközileg kiemelkedő jelentőségűek a budakalászi bizánci korszáról írott könyvei. Az MTMT szerint 229 tudományos munkája van, 5 monográfiát írt, 10-et szerkesztett. H-indexe többes független idézettségéből (történelem) 27, i10 indexe 44; független hivatkozásainak száma 3059.

Ajánlók:

Bálint Csanád, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Weiss János

Weiss János Szürön született 1957-ben. 2001 óta az MTA doktora. A PTE BTK Művészetelméleti és Klasszikus Tanulmányok Intézet Filozófiatörténeti Tanszék egyetemi tanára. Szűkebb szakterülete a filozófia, ezen belül a frankfurti iskola és a német idealizmus.

Weiss János filozófiai életünk egyik kiválósága. Mind eredeti bölcséleti művekben, mind filozófiai fordításokban jelentős életmű áll mögötte. Kutatásainak egyik fő tárgya Jürgen Habermas doktoranduszaként a frankfurti iskola, s neki köszönhetjük az egyik világszerte is legjobb elemző, feltáró és összegző elemzést Theodor Wiesengrund Adorno művészetfilozófiájáról. Monográfiát írt az eldologiasodás és a szubjektivizálódás fogalmáról, az államelméletéről és a filozófia megreformálhatóságának kérdéséről. Munkásságának másik súlypontja a német romantika, amelynek mivoltáról revelatív, számos új szempontot fölvető könyvet publikált. 22 könyvet írt, amelyből négy németül jelent meg német kiadónál, és 149 tudományos folyóiratcikket. A romantika és az idealizmus viszonyának, a Kanthoz és Walter Benjaminhoz kapcsolódó konstellációkutatásnak, a posztromantika és a kritika filozófiai fogalomelemzésének tárgyában sikeres kutatócsoportokat vezetett. Ötven fölött járó filozófiai művet fordított le. Elkötelezett tanár, s a filozófiai közéletnek is aktív tagja.

Ajánlók:

Almási Miklós, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Demetrovics Zsolt, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya

Radnóti Sándor, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

KÜLSŐ TAGSÁGRA AJÁNLJA

Farkas Katalin

Farkas Katalin Budapesten született 1970-ben. Filozófus, a Central European University egyetemi tanára, az MTA Filozófia és Történettudományok Osztálya Filozófia Tudományos Bizottságának elnöke. Az elmefilozófia kiemelkedő művelője az analitikus filozófiában.

Az intencionalitást a mentális állapotok fenomenális jellegéből eredeztető iskola jelentős képviselője. E szerint, az érzéki tapasztalat valamire irányultságát a tapasztalat szerkezete és jósolható rendszeressége konstruálja. A tudás funkcionálisan különböző fajtáiról – ismeret és tudás, „tudni mit”, „tudni hogy” és „tudni hogyan” – írt tanulmányaiban az emberi tudás egysége mellett érvel. Közben Farkas Katalin az analitikus filozófia egyik legjelesebb európai képviselője, munkássága túlhalad ezen iskola határain, és egységesítő-szintetizáló irányba mutat. 2012 óta az Academia Europaea tagja, 2020–23 között a European Society for Analytic Philosophy elnöke.

Ajánlók:

Kenesei István, az MTA rendes tagja, Nyelv- és Irodalomtudományok Osztálya
Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Nyíri Kristóf, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

László Attila Zoltán

László Attila Zoltán Sepsiszentgyörgyön született 1940-ben. Kolozsvári egyetemi tanulmányai után a jászvásári (Iasi, Románia) Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetem régész-történész oktatója lett, ma professor emeritusa. Régész, közelebbi szakterülete Közép-, Kelet- és Délkelet-Európa neolitikuma, réz-, bronz- és kora vaskora.

László Attila Zoltán jelentősen hozzájárult a késő neolitikus-rézkori Erősd-Cucuteni kultúra és a Kárpátoktól keletre fekvő területek Hallstatt A–B időszakának jobb megismeréséhez (Kr. e. 12–8. sz.). Sokat tett az őskori távolsági, interregionális kapcsolatok feltárásáért és az interdiszciplináris módszerek bevezetéséért. Publikációs teljesítménye kiemelkedő, jelentős a szerepe a fiatal erdélyi régész-nemzedék pályára állításában és a tudománytörténeti kutatásban is.

Ajánlók:

Benkő Elek, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Borhy László, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya
Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Nánay Bence

Nánay Bence Budapesten született 1974-ben. PhD, filozófus, az Antwerpeni Egyetem filozófiaprofesszora, az evolúciós elmefilozófia kiemelkedő kutatója.

Kutatási témája a filozófiai észleléselemélet megújítása. Ennek példái az észlelés és cselekvés kapcsolata, a képzelet multimodális értelmezése, észlelési kétértelműségek mint az esztétika alapjai. Közel 200 publikációjára 4877 hivatkozást kapott. Nánay Bence folytonos kapcsolatot tart a hazai tudománnyal. 1996–2009 között a *Metropolis* filmelméleti folyóirat alapító szerkesztőjeként sokat tett a magyar kognitív filmelmélet kialakításáért. *A filozófia és a tudományok* című 2011-es, sokakat elgondolkosztató vitaindítójával az intuitív filozofálással szemben azt ajánlotta, hogy a filozófusok vegyék komolyabban a természettudományok eredményeit és hozzáállását.

Ajánlók:

Kovács Ilona, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pléh Csaba, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Szathmáry Eörs, az MTA rendes tagja, Biológiai Tudományok Osztálya

TISZTELETI TAGSÁGRA AJÁNLJA**Catherine Horel**

Catherine Horel Párizsban, Franciaországban született 1966-ban. Történész, a Panthéon-Sorbonne Egyetem habilitált oktatója, a Centre national de la recherche scientifique (CNRS) kutatási igazgatója. Szűkebb szakterülete Közép- és Kelet-Európa története a 19–20. században.

Közép- és Kelet-Európa 19–20. századi történetének világszerte elismert szakértője. Művei közül kiemelkedik a Közép-Európa 19–20. századi történetével foglalkozó monográfiája, 2014-es Horthy-életrajza; valamint a Monarchia többnemzetiségű városairól írott legújabb könyve. Teljesítményét általános elismerés övezi. Az elmúlt másfél évtizedben térségünk számos intézménye és szakfolyóirata hívta meg igazgatósági, illetve szerkesztőbizottsági tagjának. Rendszeresen vesz részt osztrák, magyar, svájci és cseh kutatási pályázatok elbírálásában, valamint ad elő nemzetközi konferenciákon. A történészek 1898 óta működő nemzetközi szervezete 2015-ben főtítkárává, 2021-ben pedig elnökévé választotta.

Ajánlók:

Gyáni Gábor, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kövér György, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Romsics Ignác, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Zsoldos Attila, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Stanislas Dehaene

Stanislas Dehaene a franciaországi Roubaix-ben született 1965-ben. PhD, pszichológus, matematikus. A Collège de France Psychologie cognitive expérimentale professzora, a francia NeuroSpin, centre de recherche pour l'innovation en imagerie cérébrale igazgatója. Szűkebb szakterülete a kognitív idegtudomány.

Stanislas Dehaene pszichológus, matematikus. A számérzék, számfogalom, s tágabb értelemben a numerikus megismerés, valamint az olvasás és olvasásfejlődés kognitív idegtudományi kutatásában elért eredményeivel vált világszerte ismertté. Az INSERM-CEA NeuroSpin központ igazgató-elnöke. Kutatásaiban az idegtudomány legfejlettebb technikáit a kísérleti pszichológia korszerű eljárásaival ötvözi. Iskolateremtő személyiség, a Francia Tudományos Akadémia és számos európai akadémia tagja, külföldi egyetemek díszdoktora. Nagy presztízsű tudományos folyóiratok, közöttük a *Science* szerkesztőbizottságának tagja. Rendszeres kapcsolatot tart fenn a kognitív pszichológia és idegtudomány magyar kutatóival.

Ajánlók:

Csépe Valéria, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Kovács Ilona, az MTA levelező tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya

Pléh Csaba, az MTA rendes tagja, Filozófiai és Történettudományok Osztálya